

Sygn. akt. I C 433/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Chomiuk

Protokolant: sekretarka Angelika Kwiatkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 grudnia 2018 r. w Siedlcach

sprawy z powództwa W. L.

przeciwko J. N., R. G. (1)

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie

I. oddała powództwo,

II. odstępuje od obciążania W. L. obowiązkiem zapłaty na rzecz J. N. i R. G. (1) kosztów procesu,

III. odstępuje od obciążania W. L. obowiązkiem zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Siedlcach nieuiszczonych kosztów sądowych.

I C 433/18

UZASADNIENIE

W. L. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od B. C.- komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Warszawie, J. N. – radcy prawnego z P., R. G. (1) – burmistrza miasta i gminy w Ł. kwot po 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych poprzez wielokrotne, niezgodne z prawem, nieludzkie, niegodne urzędnika i funkcjonariusza publicznego działania wykonywane pod przykryciem prawa i praworządności oraz z wykorzystaniem pełnionych urzędów zaufania obywatelskiego i publicznego. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanych zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego powództwa W. L. zarzucił pozwanym, że działając w pełni świadomie, w absolutnym poczuciu bezprawności tego działania, naruszając powagę i godność pełnionych funkcji i urzędów a nawet to wykorzystując, chcieli i nadal chcą wyłudzić od niego pieniądze. Przede wszystkim jednak pozwani chcieli powoda upokorzyć, poniżyć. Zdaniem powoda, pozwani działając wspólnie i w porozumieniu, w grudniu 2017 roku, wykorzystali uchylony w dniu 31 maja 2017 roku postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach (VCz 373/17) nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym o sygn. akt. I C 228/16 wydany przez Sąd Rejonowy w Węgrowie. Tym nieaktualnym od pół roku nakazem, pozwani usiłowali wyłudzić od powoda kwotę 77.7445,52 zł. Raz na podstawie wezwania do zapłaty z dnia 11 grudnia 2017 r., drugi raz w oparciu o postanowienie kilka dni później. Powód wskazał, że pozwani drwili i kpili z jego osoby, czuł się na skutek ich zachowania bezbronny i osaczony. Zdaniem powoda jego żądanie finansowe, choć po części pozwoli na naprawienie i kompensację przeżytego upokorzenia i doznanej krzywdy.

W odpowiedzi na pozew R. G. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu poniesionych kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, że w postępowaniu sądowym, którego dotyczą zarzuty powoda, Gmina Ł. była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego J. N., któremu pozwany jako burmistrz powierzył prowadzenie spraw sądowych, w tym egzekucyjnych gminy. Udział pozwanego w tej sprawie ograniczał się jedynie do powielania w imieniu Gminy Ł. stanowiska zajętego przez pełnomocnika. Przy czym kontakt pomiędzy pozwanym a powodem, przede wszystkim korespondencyjny, nie przekroczył zwyczajowo przyjętych w tego typu sprawach granic.

W odpowiedzi na pozew J. N. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu poniesionych kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany wskazał, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a tym samym jego roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia jest bezpodstawne. Pozwany przedstawił stan faktyczny w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Węgrowie pod sygn. akt INc 228/16. Pozwany wskazał, że prowadzone wobec powoda na skutek wydanego nakazu zapłaty postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 27.12.2017 r wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W ramach podjętych przez komornika czynności nie wyegzekwowano na rzecz wierzyciela żadnych należności. Pozwany wskazał, że zarówno wierzyciel Gmina Ł., jak i pełnomocnik wierzyciela wszczynając postępowanie egzekucyjne, a wcześniej sądowe działali zgodnie z prawem. Wierzyciel dysponował wówczas tytułem wykonawczym przeciwko dłużnikowi. Pozwany wskazał, że żaden przepis prawa nie nakazuje wierzycielowi złożenia wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego po uzyskaniu wiedzy odnośnie utraty mocy nakazu zapłaty na etapie postępowania egzekucyjnego. Wniosek o umorzenie egzekucji może złożyć także sam dłużnik. Powód nie poinformował komornika o utracie mocy nakazu zapłaty. Pozwany podniósł, że po stronie powoda na skutek działań wierzyciela nie powstała żadna szkoda. Pozwany wskazał, że nie miał osobistej styczności z powodem. Wszelka korespondencja kierowana z kancelarii do powoda wysyłana była w imieniu i na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Gminę Ł.. Korespondencja dotyczyła wyłącznie prowadzonego postępowania, a jej treść nie odbiegała od standardowych kontaktów pełnomocnika wierzyciela z dłużnikiem.

W odpowiedzi na pozew B. C. wniosła o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, że postępowanie w tej sprawie prowadzone było zgodnie z wnioskiem wierzyciela na podstawie wystawionego przez Sąd Rejonowy w Węgrowie tytułu wykonawczego. Pozwana wskazała, że jako komornik nie miała uprawnień, aby zaniechać dokonania czynności wnioskowanych przez wierzyciela wobec formalnej poprawności wniosku. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego ustalono brak majątku dłużnika podlegającego egzekucji, nie wyegzekwowano żadnych środków pieniężnych od dłużnika. Z uwagi na bezskuteczność postępowania egzekucyjnego (brak majątku do egzekucji) komornik umorzył postępowanie postanowieniem z dnia 27.12.2017 r. Pozwana wskazała, że w trakcie postępowania żadna ze stron nie poinformowała organu egzekucyjnego o utracie mocy tytułu wykonawczego. Pozwana wskazała, że postępowanie egzekucyjne było przeprowadzone prawidłowo i zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Organ egzekucyjny w żaden sposób nie dopuścił się nadużyć, a tym bardziej z uwagi na umorzenie bezskuteczne, nie naraził powoda na szkodę.

Podczas rozprawy w dniu 14 grudnia 2018 r W. L. cofnął swoje powództwo i zrzekł się roszczenia w stosunku do B. C.. Pozwana nie oponowała cofnięciu pozwu. Z uwagi na stanowisko powoda Sąd postanowieniem z dnia 14 grudnia 2018 r umorzył postępowanie w sprawie w stosunku do B. C..

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwem z dnia 20.05.2016 r Gmina Ł. wniosła o zasądzenie od W. L. i S. S. solidarnie kwoty 46.791,64 zł. wraz z ustawowymi odsetkami. W dniu 9 czerwca 2016 r Sąd Rejonowy w Węgrowie w sprawie pod sygn. akt INc 228/16 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając w całości powództwo Gminy Ł.. W dniu 19 października 2016 r powód reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego J. N. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności wydanemu nakazowi zapłaty. Na zarządzenie sędziego z dnia 20.10.2016 r uwzględniono wniosek

pełnomocnika powoda i nakaz zapłaty został opatrzony klauzulą wykonalności. Na podstawie wniosku wierzyciela z dnia 9.11.2016 r Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie B. C. wszczęła postępowanie egzekucyjne zasądzonych nakazem należności. Pismem z dnia 15.02.2017 r W. L. wniósł o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wydanego w dniu 9 czerwca 2016 r nakazu zapłaty. Do wniosku został załączony sprzeciw od nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 9 marca 2017 r Sąd Rejonowy w Węgrowie oddalił wniosek W. L. o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w dniu 9 czerwca 2016 r. Postanowieniem z dnia 9 marca 2017 Sąd Rejonowy w Węgrowie na podstawie art. 504 § 1 k.p.c. odrzucił sprzeciw od nakazu zapłaty z dnia 9 czerwca 2016 r złożony przez W. L.. Na skutek zażalenia W. L. Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 31 maja 2017r uchylił zaskarżone postanowienie. Odpis tego postanowienia pełnomocnik Gminy Ł. radca prawny J. N. otrzymał w dniu 03.07.2017 r. Pismem z dnia 31.05.2017 r Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie B. C. zawiadomiła wierzyciela o bezskuteczności egzekucji oraz jej prawdopodobnym umorzeniu w trybie art. 824 § 1 pkt. 3 k.p.c. W grudniu 2017 r powód otrzymał od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie B. C. wezwanie do zapłaty należności wynikającej z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Węgrowie w dniu 09.06.2016 r. W odpowiedzi W. L. złożył skargę na czynności komornika sądowego pismem z dnia 21.12.2017 r. Postanowieniem z dnia 27.12.2017 r umorzono postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Tytuł wykonawczy został zwrócony wierzycielowi. W odpowiedzi na wydane postanowienie W. L. pismem z dnia 14.01.2018 r. złożył skargę na czynności komornika sądowego. (dokumenty z akt sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Węgrowie pod sygn. Akt IC 1063/17 k. 45 - 72, nakaz zapłaty opatrzony klauzulą wykonalności k. 81 – 83, dowód doręczenia odpisu postanowienia wydanego przez Sąd Okręgowy w Siedlcach pozwanemu J. N. k. 89, pismo komornika sądowego z dnia 31.05.2017 r. k. 90 – 91, wezwanie do zapłaty k. 10, postanowienie o umorzeniu egzekucji k. 12, skarga na czynności komornika k. 13, wyjaśnienia W. L. składane w toku sprawy, wyjaśnienia B. C. składane w toku sprawy)

Sąd zważył, co następuje:

Jak wynika z treści pozwu W. L. domaga się zasądzenia zadośćuczynienia za naruszenie przez pozwanych J. N. i R. G. (1) dóbr osobistych poprzez wielokrotne, niezgodne z prawem, nieludzkie, niegodne urzędnika i funkcjonariusza publicznego działania wykonywane pod przykryciem prawa i praworządności oraz z wykorzystaniem pełnionych urzędów zaufania obywatelskiego i publicznego. Powód wskazywał, że na skutek działań pozwanych została naruszona jego godność.

Zgodnie z treścią art. 24 k.c. osoba, której dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie w odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie można również żądać zadośćuczynienia pieniężnego, a w sytuacji, kiedy skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

W postępowaniu prowadzonym w oparciu o treść art. 24 k.c. Sąd przede wszystkim powinien ustalić, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych i dopiero w razie pozytywnego rozstrzygnięcia tej kwestii powinien ocenić, czy działanie pozwanego naruszydiciela było bezprawne. Od pozytywnej oceny tego elementu uzależnione jest to, czy poszkodowanemu przysługuje prawo do żądania zadośćuczynienia. Podkreślić należy, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma to, jaką reakcję wywołuje naruszenie konkretnego dobra osobistego w społeczeństwie, a nie subiektywne odczucie danej osoby, która domaga się ochrony prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III KKN 33/97).

Katalog dóbr osobistych, ujęty został w treści art. 23 k.c. Ma on charakter otwarty, a doktryna i judykatura wskazują kolejne dobra osobiste w miarę rozwoju stosunków społecznych. Do kategorii podstawowych dóbr osobistych podlegających ochronie należą w szczególności zdrowie, godność osobista, cześć, dobre imię. Godność człowieka konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi, a miernikiem oceny, czy doszło do naruszenia godności jest przede wszystkim stanowisko opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów

powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu, a wzorców, które powinny stanowić docelowy punkt odniesienia dokonywanej oceny, dostarczają zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi (tak: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89; z dnia 4 kwietnia 2001 r., III CKN 323/00).

W przedmiotowej sprawie powód domagając się od pozwanych zadośćuczynienia wskazywał, że zachowania pozwanych w sposób bezpośredni naruszyły jego godność. W. L. wskazuje, że postępowanie egzekucyjne było wobec niego prowadzone w sposób bezprawny. Tytuł wykonawczy został uchylony z uwagi na treść postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 31.05.2017 r. Mimo to wierzyciel nie zawiadomił komornika sądowego o powyższym i nie wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Z poczynionych w tej sprawie ustaleń wynika, że wierzyciel i jego pełnomocnik nie zawiadomili komornika sądowego o skutecznym wniesieniu sprzeciwu przez W. L. od wydanego nakazu zapłaty. Obowiązek taki nie wynika wprost z przepisów postępowania cywilnego. Jednak to wierzyciel jest głównym dysponentem postępowania egzekucyjnego, zawsze może zdecydować o jego umorzeniu. Zgodnie z treścią art. 825 pkt. 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie umorzenia postępowania egzekucyjnego, organ egzekucyjny umarzał postępowanie w całości lub części na wniosek, jeżeli orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub utraciło moc. Przepis ten dotyczył m.in. nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym. Wniosek o umorzenie postępowania w tej sprawie powinien i mógł złożyć wierzyciel osobiście lub poprzez swego pełnomocnika. Powód jako dłużnik również był uprawniony do złożenia takiego wniosku, jak również do podjęcia działań wynikających z treści art. 820³ k.p.c. Jednak jak wynika z ustaleń poczynionych w sprawie powód nie wiedział do grudnia 2017 r, kiedy to otrzymał wezwanie do zapłaty, o prowadzeniu wobec niego postępowania egzekucyjnego. Nie można, zatem obciążać powoda zarzutem bezczynności. Zwłaszcza, że bezpośrednio po otrzymaniu wezwania do zapłaty złożył skargę na czynności komornika. Zachowanie wierzyciela może zatem skutkować jego ewentualną odpowiedzialnością odszkodowawczą wobec powoda.

W przedmiotowej sprawie pozwany nie jest wierzyciel tylko osoba prywatna R. G. (1). Powód nie pozwał Gminy Ł. na wniosek, której wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne. R. G. (1) w toku tego postępowania był jedynie reprezentantem Gminy i nie ponosi samodzielnej i osobistej odpowiedzialności za działania wierzyciela. Natomiast działania pełnomocnika występującego w imieniu wierzyciela również były bezpośrednio związane z działaniami Gminy Ł., a nie R. G. (1). Pełnomocnik występował w imieniu Gminy Ł. i działał na jej rzecz.

Powód nie wykazał, aby R. G. (1) w swoim zachowaniu uchybił jego godności osobistej. W szczególności nie wynika to z treści przedłożonych pism – korespondencji pomiędzy powodem a R. G. (1) występującym w imieniu Gminy Ł.. Dotyczy to również zachowania J. N.. Brak jest dowodów w tej sprawie, aby zachowanie pozwanego skutkowało naruszeniem godności osobistej powoda.

Kontynuowanie postępowania egzekucyjnego przez Gminę Ł. jako wierzyciela pomimo skutecznego wniesienia sprzeciwu przez powoda nie może skutkować uznaniem, że pozwani R. G. (1) i J. N. dopuścili się naruszenia godności W. L.. Godność, jak wskazano wyżej, konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Naruszenie godności polega z reguły na ułudzeniu komuś lub obraźliwym zachowaniu wobec niego. W okolicznościach przedmiotowej sprawy powód nie wykazał, aby pozwani R. G. (1) i J. N. dopuścili się takich zachowań, które bezpośrednio zmierzałyby do naruszenia jego godności. Podkreślić w tym miejscu przy tym należy, że na skutek prowadzonego postępowania egzekucyjnego powód nie został pozbawiony majątku, nie pogorszyła się jego pozycja w społeczności lokalnej, wśród znajomych. W związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym powoda nie spotkały żadne negatywne konsekwencje. Powód nie wykazał, aby na skutek tego postępowania pogorszeniu uległo jego zdrowie.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że pozwani J. N. i R. G. (1) nie naruszyli dóbr osobistych powoda, a tym samym brak jest podstaw do zasądzenia od nich na rzecz powoda zadośćuczynienia żądanego w pozwie. Tym samym powództwo podlegało oddaleniu. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na treści art. 102 k.p.c. uznając,

że charakter przedmiotowej sprawy oraz sytuacja materialna powoda uzasadniają odstąpienie od obciążania go kosztami procesu należnymi na rzecz pozwanych. Jednocześnie Sąd odstąpił z uwagi na sytuację materialną powoda od obciążania go nieuiszczonymi kosztami sądowymi należnymi na rzecz Skarbu Państwa.